

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

INTERNET <http://www.cbos.pl>

OŚRODEK INFORMACJI

693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

00 - 503 W A R S Z A W A

E-mail: sekretariat@cbos.pl

TELEFAX 629 - 40 - 89

BS/43/2002

OCENY DZIAŁALNOŚCI RZĄDU I OPOZYCJI PARLAMENTARNEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH EUROPY ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2002

CBOS w ramach programu CEORG współpracuje z instytutami badania opinii publicznej z krajów Europy Środkowej i Wschodniej - poszczególne ośrodki regularnie zadają ankietowanym z tych krajów bloki porównywalnych pytań. Co pół roku badane są oceny działalności rządu i opozycji parlamentarnej w poszczególnych krajach. Do uczestniczących we wspólnych comiesięcznych badaniach instytutów z Czech (CVVM) i Węgier (TÁRKI) przyłączyły się tym razem ośrodki z Rosji (WCIOM), Rumunii (IMAS) i Słowacji (FOCUS)¹.

OCENY DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Rządy krajów Europy Środkowej i Wschodniej tworzone są przez różne siły polityczne: na Węgrzech rządzi prawica, w Czechach gabinet rządowy tworzy Partia Socjaldemokratyczna. Także w Rumunii główną siłę polityczną stanowi Partia Socjaldemokratyczna, na której opiera się tamtejszy gabinet rządowy. Jest on wspierany przez Partię Narodowo-Liberalną i Demokratyczny Związek Węgrów w Rumunii. W Słowacji władzę sprawuje szeroka koalicja partii: od konserwatywnego Ruchu Chrześcijańsko-Demokratycznego do Partii Lewicy Demokratycznej. Natomiast w Rosji rząd wspierają ugrupowania związane z urzędującym prezydentem.

¹ Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia” (140) przeprowadzono w dniach od 10 do 14 stycznia 2002 roku na 973-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski. Sondaż w Czechach (CVVM) zrealizowano w dniach 21-28 stycznia 2002 (N=1020); na Węgrzech (TÁRKI) 8-16 stycznia 2002 (N=1502); w Słowacji (FOCUS) 22-29 stycznia 2002 (N=981); w Rumunii (IMAS) 16-22 stycznia 2002 (N=1553), w Rosji (WCIOM) 25-28 stycznia 2002 (N=1600).

Okres sprawowania urzędu przez poszczególnych premierów też jest zróżnicowany. Najkrócej funkcję premiera pełni Leszek Miller, od ponad roku jest u władzy premier Rumunii Adrian Nastase, a od ponad półtora roku - premier Rosji Michaił Kasjanow. Premierzy Słowacji (Mikulasz Dzurinda), Węgier (Viktor Orban) i Czech (Milosz Zeman) sprawują władzę od prawie czterech lat. W tych trzech krajach w 2002 roku odbędą się wybory parlamentarne.

Interpretując przedstawione poniżej dane warto pamiętać, że okres, jaki upłynął od objęcia władzy przez ekipę rządzącą, ma - przynajmniej w polskich warunkach - wpływ na jej notowania: nowy rząd darzony jest kredytem zaufania, a nowo wybrany parlament oddaje aktualne preferencje polityczne społeczeństwa.

Działalność swojego rządu najlepiej oceniają Rumuni, którzy jako jedyni w większości wystawiają rządowi dobre oceny. W Czechach i na Węgrzech opinie na temat wyników pracy rządu są podzielone, jednak w obu krajach nieznaczną przewagę mają badani pozytywnie oceniający działalność rządu od momentu jego powstania. Także w Rosji nieco przeważają ci, którzy dobrze oceniają rząd, z tym że znaczna liczba Rosjan nie ma wykrystalizowanej opinii o jego działalności, co może dziwić, jako że od zaprzysiężenia obecnego gabinetu upłynęło już dużo czasu.

W Polsce w styczniu tego roku odsetki osób dobrze oceniających działania gabinetu Leszka Millera oraz niemających wyrobionego zdania były wyrównane (odpowiednio: 35% i 34%), nieco mniejsza liczba badanych wyrażała opinie negatywne². Wyraźnie najgorzej oceniali swój rząd Słowacy, którzy w większości wystawiali mu oceny złe, a tylko jedna piąta - dobre. Podobnie postrzegano w Polsce wyniki działalności rządu Jerzego Buzka pod koniec jego urzędowania.

W porównaniu z lipcem 2001 roku poprawiły się notowania rządu Republiki Czeskiej. Obecnie, pod koniec jego kadencji, po raz pierwszy oceny dobre nieco przeważają nad złymi.

² W lutym nieznacznie wzrósł zarówno odsetek dobrych ocen, jak i - w większym stopniu - złych, a zmniejszyła się grupa badanych niemających opinii na temat działalności rządu; zob. komunikat CBOS „Stosunek do rządu Leszka Millera po trzech miesiącach działalności”, luty 2002.

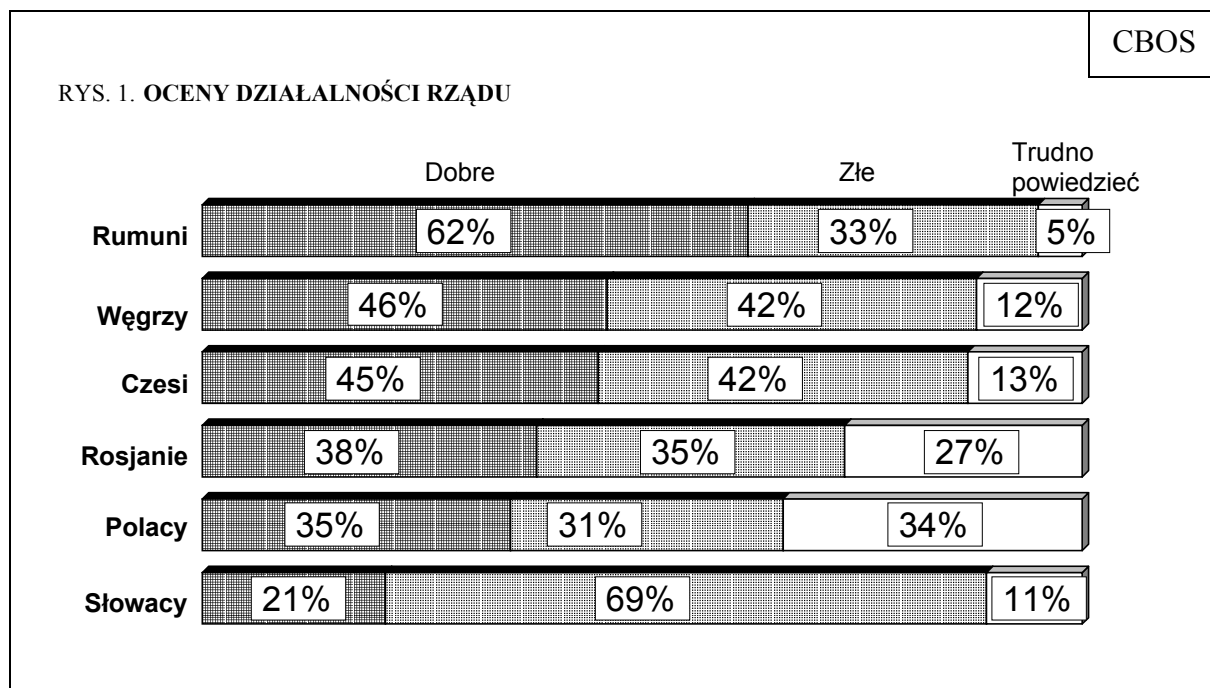

Tabela 1

Oceny działalności rządu	Czesi								Węgrzy								Polacy*							
	II	VII	I	VII	I	VII	I	II	VII	I	VII	I	VII	I	II	VII	I	VII	I	VII	I			
	1999		2000		2001		2002	1999		2000		2001		2002	1999		2000		2001		2002			
	w procentach																							
Dobre	33	19	23	28	29	39	45	52	36	33	37	40	46	46	34	32	28	18	24	18	35			
Złe	41	62	61	56	52	44	42	36	51	56	53	49	43	42	54	54	58	61	62	74	31			
Trudno powiedzieć	26	19	16	16	19	15	13	12	13	12	10	11	11	12	12	14	14	21	14	8	34			

* Do VII 2001 roku pytanie dotyczyło rządu Jerzego Buzka, obecnie rządu Leszka Millera

OCENY DZIAŁALNOŚCI OPOZYCJI PARLAMENTARNEJ

W każdym z sześciu krajów w parlamentarnej opozycji do obecnej władzy pozostają partie o innej orientacji. W Czechach są to partie prawicowe i komuniści; na Węgrzech Partia Socjalistyczna i liberalny Związek Wolnych Demokratów. W Rumunii główną siłą opozycyjną jest nacjonalistyczna Partia Wielkiej Rumunii, a w Słowacji - populistyczny Ruch na rzecz Demokratycznej Słowacji. We wszystkich sześciu krajach przeważają negatywne opinie o działalności opozycji parlamentarnej, a odsetek dobrych ocen waha się od 23% w Polsce do 35% na Węgrzech.

Ze względu na specyfikę sytuacji w Rosji pytanie dotyczące działalności opozycji w tym kraju zadane zostało w innej wersji: osobno pytano o tzw. opozycję demokratyczną (w skład której wchodzi głównie Sojusz Sił Prawicowych oraz partia Jabłoko) i o opozycję komunistyczną. Rosjanie lepiej oceniają działalność parlamentarnej opozycji komunistycznej niż demokratycznej.

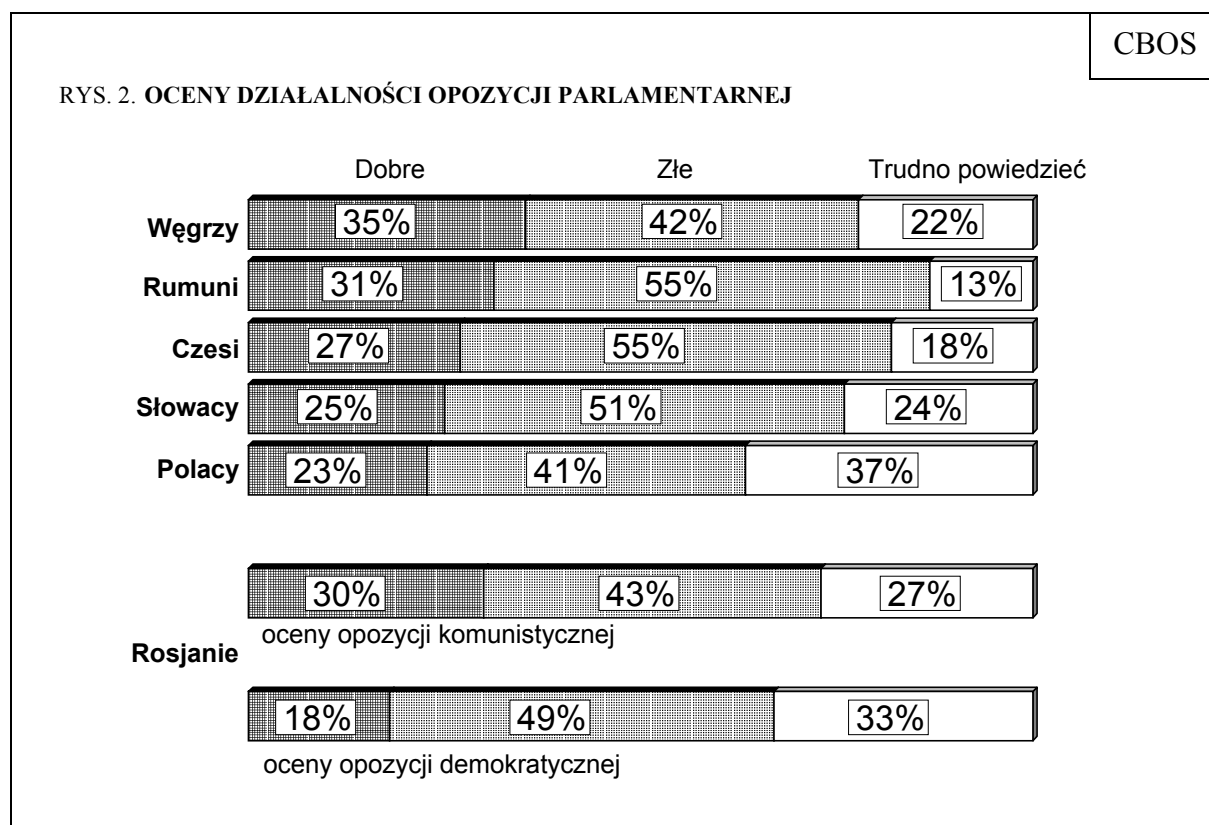

Tabela 2

Oceny działalności opozycji parlamentarnej	Czesi								Węgrzy								Polacy							
	II	VII	I	VII	I	VII	I		II	VII	I	VII	I	VII	I		II	VII	I	VII	I	VII	I	
	1999	2000	2001	2002	2001	2002	2003		1999	2000	2001	2002	2001	2002	2003		1999	2000	2001	2002	2001	2002	2003	
	w procentach																							
Dobre	-	17	19	18	21	23	27		37	32	36	38	37	37	35		40	33	36	30	39	40	23	
Złe	-	56	56	56	48	49	55		38	39	39	40	39	40	42		31	33	33	36	30	25	41	
Trudno powiedzieć	-	27	27	26	31	28	18		25	28	25	22	24	23	22		29	34	31	34	31	35	37	

W tym roku odbędą się wybory parlamentarne w Czechach, Słowacji i na Węgrzech, przy czym wybory w Republice Czeskiej i na Węgrzech będą miały miejsce jeszcze w tym półroczu. W obu tych krajach poglądy badanych dotyczące bilansu czteroletnich rządów są podzielone, jednak opinie pozytywne nieco przeważają nad negatywnymi, natomiast w ocenie działalności opozycji parlamentarnej dominują opinie krytyczne. W Słowacji, gdzie rząd jest bardzo niepopularny, na co bez wątpienia mają wpływ bardzo złe opinie o gospodarce³, przeważają negatywne oceny pracy gabinetu rządowego. Dominująca grupa Słowaków źle ocenia też działalność opozycji parlamentarnej.

Opracował

Michał WENZEL

³ W przygotowaniu komunikat o sytuacji gospodarczej i materialnych warunkach życia w niektórych krajach Europy Środkowej i Wschodniej.